

LOKALNE FORMY ARCHITEKTONICZNE

Trybsz

Gmina: **Łapsze Niżne**

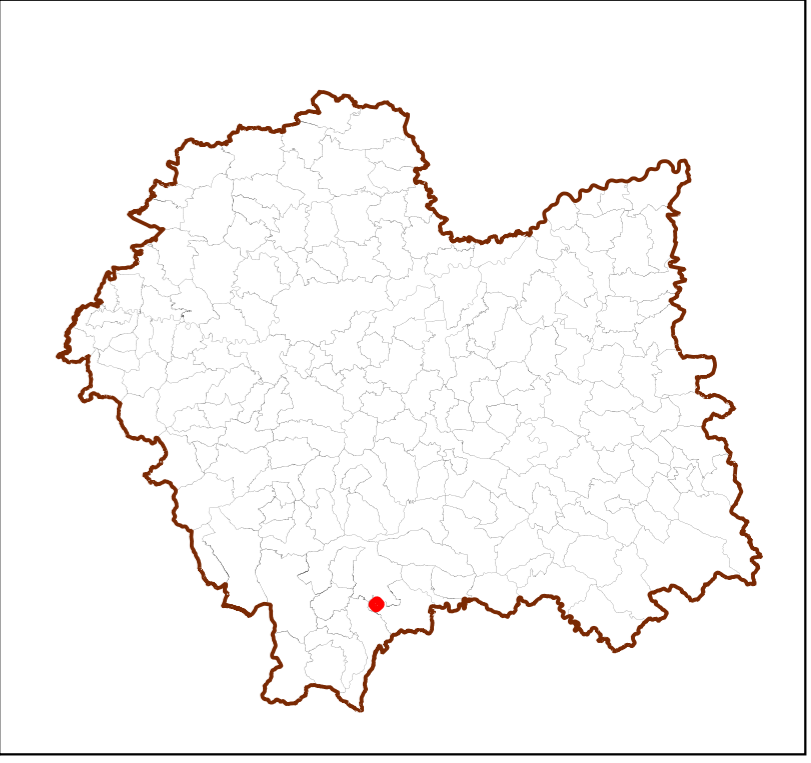
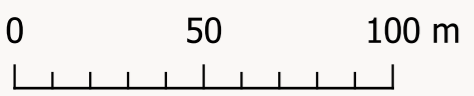
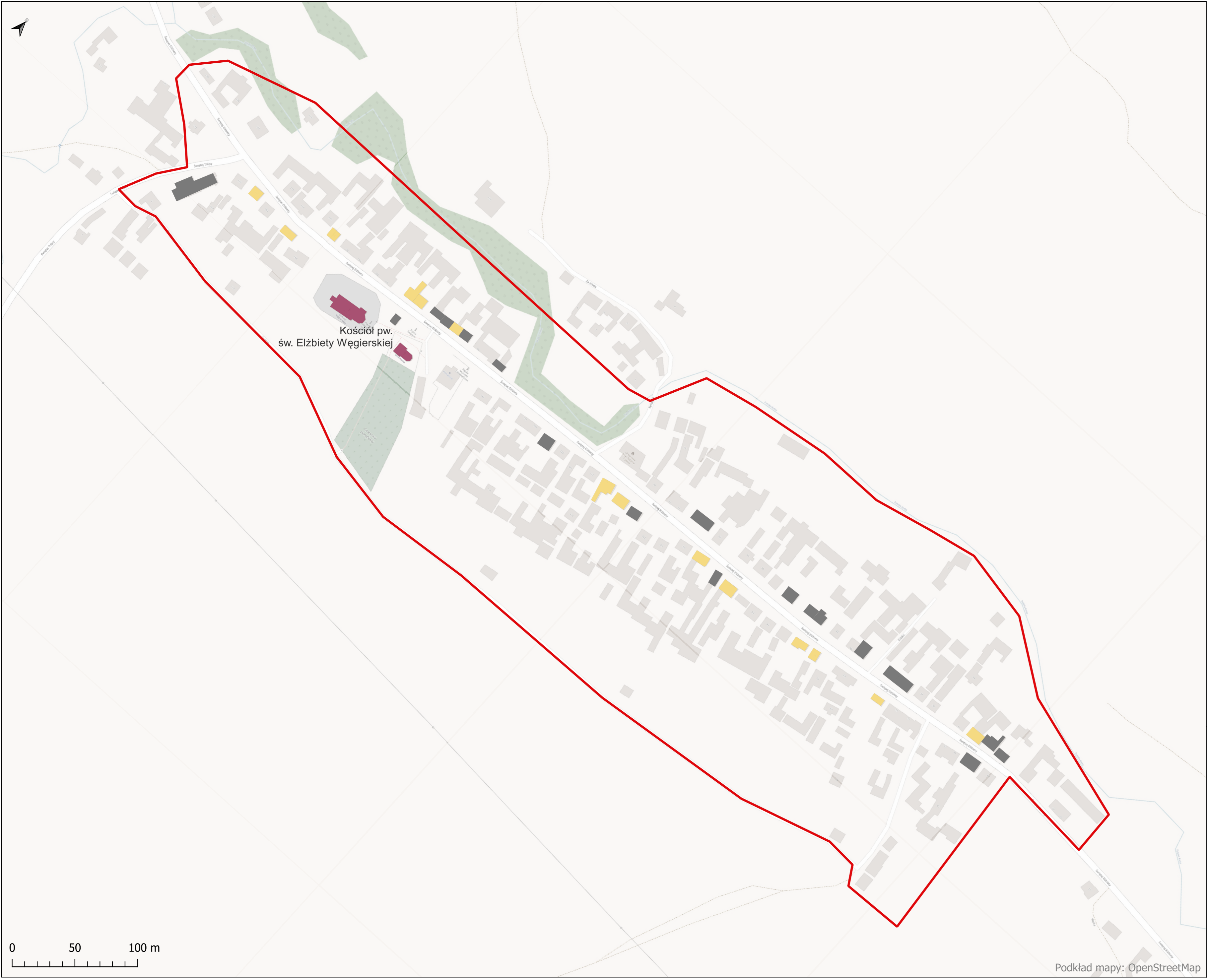
Mezoregion: Magura Spiska
 Typ krajobrazu: Wiejskie
 Podtyp krajobrazu: Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk
 Typ i podtyp krajobrazu: 06b
 Rodzaj zabudowy: Zagrodowa zwarta
 Kategoria zabudowy: Mieszkalno-usługowa

Zabudowa objęta ochroną konserwatorską:

- sakralna
- mieszkalna/mieszkalno-usługowa

Zabudowa nieobjęta ochroną konserwatorską:

- posiadająca cechy LFA
- Granica LFA

NAZWA LFA		TRYBSZ	
LOKALIZACJA		<ul style="list-style-type: none"> – Wieś położona na granicy dwóch regionów geograficznych: Magury Spiskiej i Pienin, w dolinie potoku Trybska Rzeka (prawobrzeżny dopływ Białki) Historycznie i etnograficznie należy do Spisza – Znajduje się w granicach Południowo Małopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. – Jedna z młodszych spiskich wsi, lokowana w wieku XVI prawdopodobnie przez kolonistów polskiego pochodzenia z Frydmana (wzmiankowana po raz pierwszy w 1589 r.) – W Gminnej Ewidencji Zabytków ujęte są 23 budynki mieszkalne i zagrody 	
KATEGORIA	Funkcja	Mieszkalna i mieszkalno-gospodarcza	
	Rodzaj	Zabudowa zagrodowa zwarta	
	Spójność obszarowa	Zabudowa wiejska o czytelnym układzie przestrzennym sięgającym XVI wieku.	
CECHA CHARAKTERYSTYCZNA (zał. nr 8 ust 3 pkt 1 - 7)		PARAMETRY	
układ zabudowy, w tym linia zabudowy		<ul style="list-style-type: none"> – Wieś ma charakter ulicówki o zabudowie pasmowo-zwartej, z niwowym układem gruntów. – Zabudowa wiejska skupiona jest po obu stronach głównej drogi wiejskiej na wąskich prostokątnych działkach siedliskowych o wymiarach ok. 15 x 80 m – Budynki mieszkalne sytuowane tradycyjnie są przy ciągu drogi, na ogół w jednej linii. Przed domami znajdują się niewielkie przedogródki. – Budynki w większości stoją kalenicowo w stosunku do ciągu drogi – W zabudowie wiejskiej znajduje się kilkanaście budynków drewnianych pochodzących z końca XIX i początku XX wieku. Są to budynki lokalizowane na działkach siedliskowych zarówno szczytem do drogi jak i kalenicowo. – W głębi działki, w niewielkiej odległości od domu znajdują się zabudowania gospodarcze usytuowane wzdłuż jednej z granic. Działkę w części tylnej zamyka stodoła (szopa) stojąca prawie zawsze kalenicowo względem frontowej linii zabudowy. – Większość tradycyjnej zabudowy pochodzi głównie z XX wieku, wymieniona została w znacznej mierze po wielkim pożarze w latach 1950-tych. 	
forma budynków, w tym:	gabaryty obiektów:	wysokość zabudowy	Dla budynków tradycyjnych, drewnianych ok. 7 m Dla budynków murowanych, pochodzących z XX wieku od 8 do 10 m.
		proporcja i kształt bryły	– Budynki mieszkalne (drewniane i murowane) posiadają bryły horyzontalne; są szerokofrontowe, o programach jedno, półtora lub dwutraktowych – Domy są parterowe, często z użytkowymi poddaszami, nakryte dachami o kalenicach równoległych do ulic
	wysokość górnej krawędzi elewacji frontowej, jej gzymsu lub atyki	Dla budynków tradycyjnych, drewnianych ok. 3 do 3,5 m, dla murowanych od 3,5 do 4 m.	
	proporcja pomiędzy wysokością górnej krawędzi elewacji frontowej, jej gzymsu lub atyki a wysokością dachu	Dla budynków tradycyjnych ok. 1 : 1,5, dla murowanych 1: 1,4	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ geometria dachu (kąt nachylenia i układ połączeń dachowych) 	<ul style="list-style-type: none"> – Dachy strome, dwuspadowe w konstrukcji krokwiowo-jętkowej; część posiada wydatne okapy nad ścianami szczytowymi (np. budynki przy ul. Św. Elżbiety 30, 40, 75) – Kąt nachylenia połaci od 45° do 50°
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poziom posadowienia parteru 	± 0,3 m – 0,8 m
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wielkość i proporcja otworów okiennych i drzwiowych oraz podcieni 	<ul style="list-style-type: none"> – Otwory okienne, stosunkowo duże w odniesieniu do powierzchni elewacji, są prostokątne, sytuowane symetrycznie w elewacji budynku od strony ulicy. – Charakterystycznym dla Spiszu rozwiązaniem są pary zbliżonych okien dla każdego pomieszczenia w elewacjach domów dwutraktowych. Rozplanowanie to powtarzają nowsze, murowane budynki w zabudowie wsi, pochodzące z 2 poł. XX w. (m.in. domy przy ul. Św. Elżbiety 106, 104, 102, 100, 98,96)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ procent przeszklenia elewacji 	8 do 12 %
charakterystyczne elementy konstrukcyjne i zdobnicze		<ul style="list-style-type: none"> – Zabudowa Trybsza zachowała charakter spiskiego budownictwa, zarówno w budynkach drewnianych, jak i murowanych, wznoszonych w 1 połowie XX wieku. – Domy drewniane wzniesione są w konstrukcji zrębowej, często pokryte nowszym szalowaniem; – Domy murowane posiadają elewacje często o lizenowo-ramowych podziałach ścian, akcentujących trakty (domy te mają w większości dwutraktowe rozplanowanie). – Dachy budynków mieszkalnych są krokwiowo jętkowe, o znacznych długościach połaci – Tradycyjnie posiadają wydatne okapy. Szczyty budynku są szalowane deskami a w ich płaszczyźnie umieszczany szczelinowy otwór wentylacyjny lub małe okienko. Spotykane są rozwiązania, gdzie nad okienkiem szczytowym znajduje się odcinkowy daszek okapowy. – Nad budynkami murowanymi, pochodzącymi z 1 poł. XX wieku występują dodatkowe szalunki, nadwieszane nad szczytem, często o ozdobnych, profilowanych zacięciach oraz ząbkowaniach po wewnętrznych stronach desek wiatrówek – W połaciach dachowych budynków murowanych powszechne są facjaty, kryte daszkami pulpitowymi i dwuspadowymi z daszkami okapowymi. Te ostatnie powtarzają artykulację z dekoracją ze szczytów budynków.
stosowane materiały wykończeniowe		drewno
charakterystyczne cechy elewacji budynków, w tym:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kolorystyka 	<ul style="list-style-type: none"> – Domy drewniane zrębowe w kolorze starego drewna z zaakcentowanymi na biało ostatekami belek w węglach. Domy drewniane szalowane deskami, malowanymi w kolorach jasnobrązowych. – Domy murowane w o jasnych, pastelowych kolorach tynków.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy stolarki okiennej i drzwiowej: kolorystyka, podział kwater okiennych i drzwiowych, stosowane materiały 	<ul style="list-style-type: none"> – Powszechnie występuje stolarka drewniana, skrzydłowa, mocowana w futrynach skrzynkowych. Stosunkowo duże okna są w większości trójskrzydłowe, z uchylnym poprzecznie skrzydłem luźnika górą. Stolarka okienna lakierowana biało, obwiedziona opaskami deskowymi. W budynkach starszych występowały niewielkie trójkatne szczyciki, o dekoracji stolarskiej umieszczane w partiach nadproży okien. – Otwory drzwiowe prostokątne z drzwiami deskowo spągowymi mocowanymi w odrzwiach belkowych oraz nowsza

		stolarka płycinowa, jednoskrzydłowa mocowana w futrynach i lakierowane w kolorach brązowych.
charakterystyczne cechy dachów budynków, w tym:	▪ kolorystyka	Szare, ceglastoczerwone, brązowe
	▪ stosowane materiały	Gont, eternit, dachówka ceramiczna i cementowa, blacha
charakterystyczne cechy obiektów małej architektury i ogrodzeń, w tym:	▪ gabaryty	-
	▪ detal architektoniczny	Ogrodzenia posesji wykonane w różnych technikach. Występują płoty drewniane, ogrodzenia z siatki metalowej, paneli i murowane.
	▪ stosowane materiały	Drewno, metal, beton, cegła

